

Dokazování - Nizozemí

 Upozorňujeme, že výchozí [nl](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

OBSAH

- 1 Důkazní břemeno
 - 1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?
 - 1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?
 - 1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?
- 2 Provádění důkazů
 - 2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?
 - 2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?
 - 2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?
 - 2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?
 - 2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?
 - 2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?
 - 2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?
 - 2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?
 - 2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?
 - 2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědectví?
 - 2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědectví?
 - 2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?
- 3 Hodnocení důkazů
 - 3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?
 - 3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

1 Důkazní břemeno

Nizozemské procesní právo je založeno na zásadě „kdokoli tvrdí určitou skutečnost, musí ji prokázat“. Jinými slovy účastník řízení, který se dovolává skutečností nebo práv, která uvádí pro právní účely, ponese důkazní břemeno týkající se těchto skutečností nebo práv. Při některých příležitostech však podle zvláštních právních předpisů nebo podle zásad přiměřenosti a spravedlnosti může důkazní břemeno nést někdo jiný.

1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?

Právní pravidla týkající se důkazů, která stanoví články 149–207 občanského soudního řádu (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*), se použijí v předvolacích řízeních a v řízeních na základě návrhu, pokud to nevylučuje povaha věci. V předběžných řízeních nejsou povinná a ani v rozhodčím řízení se běžná důkazní pravidla nepoužijí automaticky. Ve věcech řešených v rozhodčím řízení se však účastníci řízení mohou dohodnout, že tato pravidla použijí.

1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?

Skutečnosti, které tvrdí jeden z účastníků řízení a protistrana je (dostatečně) nevyvrátí, musí být soudem považovány za prokázané. Existuje však výjimka, a to situace, kdy by přijetí těchto skutečností bylo spojeno s právními důsledky, které nejsou účastníkům řízení volně známy. V takovém případě si může soud vyžádat důkazní informace.

Nevyžadují se důkazy skutečností nebo okolností, které jsou považovány za všeobecně známé nebo dané zkušenostními pravidly. Tyto důkazy může soud použít bez ohledu na to, zda je účastníci řízení uvádějí nebo ne. „Skutečnostmi nebo okolnostmi, které jsou považovány za všeobecně známé“, se rozumí skutečnosti nebo okolnosti, které kterákoli běžná osoba zná nebo může znát. „Zkušenostními pravidly“ se rozumí příčinné souvislosti, které jsou každému známy. Není také třeba dokazovat skutečnosti, o nichž se soud sám dozví v průběhu řízení – procesní skutečnosti jak jsou známy.

Někdy právo stanoví určitou domněnku. Určité skutečnosti nebo okolnosti se považují za natolik pravděpodobné, že účastník řízení, který se jich dovolává, je nemusí (dále) dokazovat. Soud může také použít zkušenostní pravidla, aby dospěl k domněnce na základě určitých skutečností, které jsou před ním uvedeny. V takovém případě má protistrana možnost domněnku vyvrátit. Existuje také řada zvláštních případů. Například: podle zákona o silničním provozu musí motorista, který přejede cyklistu nebo chodce, zaplatit odškodnění za újmu, není-li možné dokázat, že nehoda byla způsobena vyšší mocí. Dalším příkladem je případ, kdy zaměstnanec požaduje odškodnění za újmu, pokud je zjištěno, že k úrazu došlo během výkonu zaměstnání. V takovém případě bude zaměstnavatel povinen odškodnit zaměstnance za takovou újmu, pokud nelze doložit, že povinná péče nevykazovala žádné nedostatky nebo že se zaměstnanec provinil záměrným jednáním nebo úmyslnou nedbalostí.

1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?

Soud může dle vlastního uvážení posoudit důkazy, které jsou mu předloženy, nestanoví-li zákon jinak. Tato výjimka se týká pravidel pro jednoznačnou důkazní hodnotu důkazních informací. Určitých druhů důkazních prostředků mají jednoznačnou důkazní hodnotu a soud je povinen je přijmout jako pravdivé, nebo alespoň uznat jejich hodnotu. Existuje zde však opět možnost tyto důkazy vyvrátit.

Soudy mohou svá rozhodnutí založit pouze na skutečnostech, které jsou v dostatečném souladu s důkazními pravidly.

2 Provádění důkazů

2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?

V určitých případech (nahlížení do účetnictví, svědecká výpověď) soud na žádost jednoho z účastníků řízení uloží druhému účastníkovi řízení povinnost předložit důkazy. Soud tak může učinit i na svůj vlastní návrh, tj. z vlastního podnětu.

Stejně tak může soud na žádost jednoho z účastníků řízení nebo z vlastního podnětu nařídít znalecký posudek nebo ohledání či prohlídku prostor. Znalce jmenuje soud, přičemž znalec předkládá své posudky soudu a ohledání prostor provádí také soud. Účastníci řízení jsou povinni být při přípravě znaleckých posudků nápomocni.

Účastníci řízení mají právo sdělit své názory a podávat návrhy jak v případě znaleckého posudku, tak v případě ohledání prostor.

2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?

Účastník řízení, kterému soud umožnil předložit důkaz nebo který nese důkazní břemeno, je povinen poskytnout důkazy o tvrzených skutečnostech a/nebo okolnostech. Protistrana může vždy poskytnout důkazy o opaku, ledaže to zákon vylučuje.

2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?

Soud odmítne přijmout důkazy, pokud tyto důkazy nejsou pro danou věc významné, nejsou dostatečně upřesněny (jsou příliš obecné), jsou neaktuální (příliš opožděné) nebo jsou nepřesvědčivé. Předložené důkazy nelze nezohlednit kvůli jejich předpokládanému důsledku.

2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?

V Nizozemsku platí pravidlo svobody dokazování, to znamená, že v zásadě mohou být důkazy poskytnuty v jakékoli vhodné formě, nestanoví-li zákon jinak. Zákon stanoví řadu důkazních prostředků (neúplný výčet):

- právní listiny a rozsudky,
- nahlížení do účetnictví, záznamů a dokumentů,
- svědecká výpověď,
- formální nebo ústní znalecké posudky a
- ohledání prostor.

2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?

Dokazování pomocí svědků musí být povoleno zákonem a provádí se na návrh jednoho z účastníků řízení nebo je jednomu z účastníků ukládá soud z vlastního podnětu. Svědeckou výpověď mohou podat i účastníci řízení (viz bod 3 níže). Pokud má být provedeno dokazování pomocí svědků, předvolávají svědky účastníci řízení.

Dokazování pomocí svědků se provádí formou svědecké výpovědi. Provádí se na jednání soudu v podobě ústního svědectví. Svědecká výpověď je jako důkaz přípustná jen tehdy, pokud se týká skutečností, které svědek osobně zná. Účastník řízení, který navrhuje, aby mu bylo umožněno provést dokazování pomocí svědků, tak bude moci učinit, pokud jsou skutečnosti, které mají být dokázány, sporné a mohou pomoci při řešení věci.

Na žádost jednoho z účastníků řízení nebo z vlastního podnětu soudu mohou znalci předložit písemné nebo ústní posudky (článek 194 občanského soudního řádu). V případě písemného posudku soud stanoví lhůtu pro jeho předložení. V případě ústního posudku znalec podá svědectví ve stanovený den soudního jednání.

2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?

Rozlišuje se mezi nezvratnými důkazy a vyvratitelnými důkazy. V případě nezvratných důkazů je soud povinen přijmout obsah důkazních informací jako pravdivý nebo uznat sílu tohoto druhu důkazního prostředku stanovenou zákonem. V případě nezvratných důkazů lze rovněž nabídnout protidůkazy, nestanoví-li zákon jinak. Ověřené listiny a rozsudky trestních soudů jsou příkladem nezvratných důkazů. O důkazní hodnotě vyvratitelných důkazů rozhoduje soud dle vlastního uvážení.

2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?

Za určitých okolností představuje dokonalý důkaz listina. Za určitých okolností je také listina nezbytná pro vznik konkrétního práva. Příkladem toho může být předmanželská smlouva nebo závěť. Důkaz o existenci předmanželské smlouvy nebo závěti vyhotovené notářem se provádí předložením notářského aktu. Jako důkaz může sloužit i dovětek k závěti (kodiciel). Dovětek k závěti je rukou psaná, datovaná a podepsaná listina, která uvádí přání pořizovatele závěti. Tato přání se mohou týkat odkazu (mimo jiné) oděvů, osobních věcí, šperků a určeného vybavení domácnosti a specifikovaných knih (článek 97 občanského zákoníku (*Burgerlijk Wetboek*)). Dovětek k závěti nevyžaduje ověření notářským aktem.

2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?

Základní zásadou je, že každý, kdo je ze zákona předvolán k podání svědecké výpovědi, je povinen tak učinit. Povinností je dostavit se k soudu a u soudu pravdivě učinit požadované prohlášení.

2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?

Za určitých okolností je možné být zproštěn povinnosti svědčit.

Od povinnosti svědčit jsou osvobozeni především blízcí příbuzní účastníků řízení. K nim patří (bývalí) manželé/manželky nebo (bývalí) registrovaní partneři/partnerky účastníka řízení, pokrevní příbuzní nebo příbuzní nabytí sňatkem účastníka řízení nebo jeho manžela/manželky či registrovaného partnera / registrované partnerky až do druhého stupně včetně – rodiče, děti, prarodiče, vnoučata, bratři a sestry.

Svědci se také mohou tohoto zproštění dovolávat při odpovídání na konkrétní otázky, pokud by odpověď vystavila daného svědka nebo jeho pokrevního příbuzného či příbuzného nabytí sňatkem ve vzestupné nebo sestupné linii nebo příbuzného ve vedlejší linii v druhém nebo třetím stupni nebo (bývalého/bývalou) manžela/manželku či (bývalého/bývalou) registrovaného partnera / registrovanou partnerku riziku trestního stíhání (čl. 165 odst. 3 občanského soudního řádu).

Existuje i výjimka na základě funkce. Té mohou využít osoby, které jsou povinny zachovávat mlčenlivost v rámci privilegovaného vztahu na základě své profese, povolání nebo jiného statusu (například duchovní, lékaři, advokáti a notáři).

2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědeckví?

Pokud byl svědek předvolán doporučeným dopisem a nedostaví se k soudnímu jednání, může soud na žádost dotčeného účastníka řízení stanovit datum, na které lze svědka předvolat soudním příkazem (který doručí soudní úředník). Jestliže se svědek přesto nedostaví, může soud nařídit, aby byl svědek předveden k soudu policií. Pokud se svědek dostaví, ale odepře svědeckou výpověď, může příslušný účastník řízení požádat soud, aby vzal svědka do vazby za pohrdání soudem. Dožadující účastník řízení pak bude povinen uhradit náklady na vzetí do vazby. Soud vydá příkaz k vzetí do vazby pouze v případě, že tento krok bude odůvodněný v zájmu zjištění pravdy.

2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědeckví?

V zásadě je každý povinen poskytnout svědeckví, kromě osob, které mají nárok na výjimku (viz odpověď na otázku 2.9).

2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?

Výslech a dotazování svědků provádí soud. Soud vyslechne každého ze svědků v nepřítomnosti ostatních svědků předvolaných na stejné jednání, kteří dosud nevypovídali, s výjimkou svědka, který je účastníkem řízení. Otázky mohou svědkům klást i účastníci řízení a jejich právní zástupci. Soud může z vlastního podnětu nebo na žádost jednoho z účastníků řízení konfrontovat svědky navzájem a s účastníky řízení. Po svědecké výpovědi svědka se soud může dotazovat účastníků řízení a účastníci řízení si mohou klást otázky navzájem.

Nizozemská pravidla dokazování neobsahují žádná zvláštní ustanovení týkající se videokonferencí. Nizozemské právo tento postup nevyklučuje a neexistují žádné praktické obtíže, které by bránily provádění videokonferencí. Rozhodnutí v této záležitosti je na soudu.

3 Hodnocení důkazů

3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?

Nezákonné důkazy lze rozdělit na důkazy nezákonným způsobem získané a důkazy nezákonným způsobem použité. Pokud byly důkazy získány nezákonným způsobem, neznamená to, že jejich použití je vždy nezákonné. Je vždy na uvážení soudu, zda by se důkazy měly považovat za nezákonné.

3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

Účastníci řízení mohou být ve věci vyslechnuti, jejich prohlášení však nebudou považována za důkaz ve prospěch účastníka řízení, který byl vyslechnut jako svědek, ledaže by svědeckví sloužilo k vyjasnění jiných nedostatečných důkazů (čl. 164 odst. 2 občanského soudního řádu).

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 01/10/2019